

Stans Goudsmit
Kinderombudsman Rotterdam Rijnmond

Geachte mevrouw Goudsmit, beste Stans,

Allereerst willen wij u bedanken voor dit onderzoek. Een helder beeld, gestaafd door ervaringen van Rotterdamse kinderen, ouders en professionals is waardevol voor ons als gemeente. De gekozen invalshoek van kinderrechten zorgt ervoor dat deze complexe problematiek vanuit het betrokken kind bekeken wordt. Ieder kind heeft recht op onderwijs (waar nodig in combinatie met zorg). Het is aan ons als gemeente en aan de in het rapport genoemde samenwerkingspartners en schoolbesturen om dit vanuit, de door u in het rapport genoemde, 'samenaarschap' zoveel als mogelijk te realiseren.

Het rapport geeft een goede weergave van de complexiteit van de problematiek van thuiszitten. En van het feit dat deze vaak op het snijvlak van onze beider portefeuilles ligt; een deel bij het onderwijs en een deel bij de zorg. Wij zijn van mening dat onderwijs en zorg samen de fundamentele vormen voor de ontwikkeling en het welzijn van kinderen en jongeren.

De samenwerking tussen beiden is cruciaal voor een gezonde toekomst. Te vaak worden onderwijs en zorg nog gescheiden en wordt er gekeken naar welke van de twee voorliggend is. De voorbeelden waar dit in de praktijk toe leidt, raken ons, evenals het grote aantal (ongeziene) thuiszitters. Het leven van een jeugdige laat zich niet opknippen in domeinen en er is zoveel meer mogelijk als er gekeken wordt naar wat een kind wél kan. Zeker voor kinderen en jongeren die te maken hebben met een zorgbehoefte en/of een problematische thuissituatie, is het belangrijk dat zij perspectief houden op hun toekomst. Het recht op onderwijs mag in onze ogen voor deze kinderen dan ook niet verdwijnen. De zorg die zij nodig hebben, moet hierop aansluiten.

Wij zijn daarom blij dat dit rapport benadrukt dat onderwijs ook op andere manieren geboden kan en moet worden en dat er op een aantal cruciale punten een oproep aan het Rijk wordt gedaan om te hervormen. Als gemeente kunnen wij dit namelijk niet alleen oplossen. Het Rijk moet verder werken aan financiële ontschotting. Voor nu richt het Rijk zich bij het collectief bekostigen van zorg in onderwijstijd helaas alleen op het gespecialiseerd onderwijs. Met de beweging naar inclusief onderwijs is het belangrijk dat

dit ook voor het regulier onderwijs mogelijk gaat worden, zoals u ook in uw rapport aangeeft. Wij zijn hierin afhankelijk van de wet- en regelgeving van het Rijk. Ook de mogelijkheden voor (digitaal) onderwijs op een niet onderwijs-locatie en passende onderwijshuisvesting waarin zorg en onderwijs bij elkaar komen, moeten bij het ministerie doordacht en gefaciliteerd worden. Wij trekken samen met de G4 op om op deze punten lobby te voeren.

Wij erkennen en ervaren dat de problematiek van thuiszitten groot en complex is én dat de aanpak ervan alleen in gezamenlijkheid kan plaatsvinden. Een onderzoek als dit draagt in onze ogen bij aan het vanuit 'samenaarschap' aan de slag gaan met de uitdagingen die er liggen.

Wat wij op prijs stellen is dat het rapport aandacht heeft voor de acties die de gemeente samen met onder meer de samenwerkingsverbanden, schoolbesturen en jeugdhulpaanbieders in de stad onderneemt, onder meer door: de oprichting van Integrale Kind Centra, de aanpak vanuit de Taskforce Dekkend Netwerk en de Taskforce thuiszitters, de inzet van de schoolzorgteams, de beweging naar schoolaanwezigheid, het convenant leerrecht¹ en de verbreding van de definitie van thuiszitters met ook geoorloofd verzuim. Wij zijn trots op de stappen die wij de afgelopen jaren hebben gezet op dit gebied. Hiermee ondersteunt het rapport de al ingezette acties op meerdere punten en helpt ons bij de nog te nemen stappen.

Vanuit de Taskforce Dekkend Netwerk zijn innovatieklassen gestart, speciale klassen waar kinderen terecht kunnen die anders thuis zouden zitten of op de wachtlijst van het speciaal onderwijs zouden staan. Daarnaast bestaan er onderwijsgerichte dagprogramma's, een plek waar kinderen die tijdelijk jeugdhulp nodig hebben tegelijkertijd wel onderwijs kunnen blijven volgen. Over de toeleiding vanuit het onderwijs naar de jeugdhulp, het onderwijs tijdens het jeugdhulpaanbod, het teruggeleiden naar het onderwijs en de uitdagingen die daarbij komen kijken, maken we afspraken met het onderwijs en de aanbieders van jeugdhulp in een leerrecht convenant. Ook zijn wij als gemeente bezig om alle schoolmissers in beeld te krijgen en daarmee breder te kijken dan alleen naar het ongeoorloofd verzuim.

Het rapport bevat een aantal aanbevelingen aan de gemeente, samenwerkingsverbanden en schoolbesturen waarmee de gemeente op korte termijn aan de slag wil. Het rapport werkt hierin voor ons als een stimulans en geeft richting voor een herijking van afspraken. Het gaat om de aanbevelingen rondom het verlenen van de vrijstelling 5 onder a en het creëren van een duidelijk overzicht van aanbod inclusief bijbehorende wachttijden. Maar ook om de aanbeveling om minder in categorieën als 'zorg voorliggend' in te delen en meer samen te kijken naar een oplossing. Termen als zorgvoorliggend en niet schoolrijp halen de gezamenlijke verantwoordelijkheid weg en stoppen kinderen onterecht in een hokje van ofwel zorg ofwel onderwijs. De realiteit is dat deze kinderen baat hebben bij- en recht hebben op een combinatie van beiden. Er moet worden gekeken naar het individu. Het passend aanbod, een combinatie van onderwijs en zorg, moet worden afgestemd op de behoefte van het kind.

Daarnaast zijn er een drietal aanbevelingen waar we graag samen met de ORR, de samenwerkingsverbanden en de schoolbesturen over door willen praten. Het gaat dan om de aanbeveling rondom de afgifte van het Persoonsgebonden Budget (PGB) het creëren

¹ In het convenant leerrecht worden afspraken gemaakt over het 'samenaarschap' van onderwijs- en jeugdhulpaanbod aan een kind.

van een doorbraakteam met mandaat op onderwijs en zorg en om de aanbeveling kinderen (en ouders) meer te betrekken.

Rond de aanbeveling van het PGB, willen wij als gemeente benadrukken dat de ondersteuningsbehoefte van het kind altijd centraal staat. Er wordt gekeken naar wat het best passend is bij de hulpvraag van de jeugdige. Pas nadat de zorgbehoefte is vastgesteld, wordt bezien welke leveringsvorm daarbij past: Zorg In Natura (ZIN) of PGB. Het klopt dat er aan bepaalde voorwaarden voldaan moet zijn voordat een PGB afgegeven wordt aan ouders of hun eventuele vertegenwoordiger, maar het is onjuist dat wij hier als gemeente vanuit financieel oogpunt op aansturen. Over de voorwaarden die we als gemeente stellen, de reden waarom wij dat op die manier doen, hoe we daarbij de kwetsbare burger willen beschermen en de wijze waarop we daarbij streven naar het voorkomen van kansenongelijkheid en de problemen met de wachttijden willen doorbreken gaan we graag in gesprek.

De aanbeveling een doorbraakteam te creëren, met mandaat om op het terrein van onderwijs en zorg knopen door te hakken over waar een kind geplaatst moet worden, is er ook één waar we graag over in gesprek gaan. Kinderen en ouders mogen nooit de dupe zijn van naar elkaar wijzende instanties. Daarvoor willen wij in de basis betere afspraken maken over hoe er gezamenlijk naar een oplossing gezocht wordt voor het kind. Dit gebeurt nu nog te vaak vanuit de eigen 'koker' en te weinig in 'samenaarschap'. Onze focus ligt op het vinden van oplossingen voor het kind in een vroeg stadium, in plaats van aan het eind van het proces, wanneer een doorbraakteam in onze ogen zou moeten worden ingeschakeld. We willen graag onderzoeken hoe we de basisafspraken voor samenwerking kunnen verbeteren en invullen.

De aanbeveling om kinderen (en ouders) meer te betrekken is bij uitstek ook de expertise van u als Kinderombudsvrouw, waarbij in het rapport te lezen is dat dit lastig te organiseren is. Graag kijken we gezamenlijk hoe we dit beter kunnen organiseren en zo de stem van het kind meer mee kunnen laten wegen in de beslissingen die genomen worden met in plaats van over het kind.

Tot slot wijst u overkoepelend op het belang van inclusie bij het realiseren van onderwijs en zorg voor alle kinderen. Ook wij vinden het belangrijk om naar inclusief onderwijs toe te werken. Het risico dat u ziet om voor alle groepen kinderen een aparte voorziening te maken herkennen wij. Tegelijkertijd is het in de praktijk ook lastig om voldoende expertise en ondersteuning te organiseren op alle plekken en reguliere scholen in de stad. Wij horen graag meer over uw ideeën hierbij.

In het rapport doet u ook een beroep op het Rijk. Graag lobbyen wij samen met u op de gezamenlijke wens dat scholen ook het geoorloofd verzuim gaan melden. Daarnaast trekken we graag samen op om daar waar de koers van het Rijk vraagt om extra middelen, zoals voor het bieden van kleinschalig onderwijs (dat voor sommige kinderen nodig is) en passende onderwijshuisvesting met bijpassende financiering, dit onder de aandacht te brengen. Inclusief onderwijs vraagt om meer dan de juiste samenwerking. Passende middelen zijn nodig om het onderwijs voor ieder kind inclusief te maken. Uiteraard blijven we ons in de tussentijd samen met de onderwijspartners inzetten om de uitdagingen aan te gaan en voor zoveel mogelijk thuiszitters een oplossing te vinden.

Afsluitend willen wij daarom aangeven dat wij graag samen met u blijven bouwen aan verhalen die verteld moeten worden om, gezamenlijk met samenwerkingsverbanden,

schoolbesturen en jeugdhulpaanbieders, meer beweging te krijgen in de oplossingen van de thuiszittersproblematiek.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Said Kasmi', written over a light blue horizontal line.

Said Kasmi
Wethouder Onderwijs, Cultuur, Evenementen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ronald Buijt', written over a light blue horizontal line.

Ronald Buijt
Wethouder Zorg, Ouderen en Jeugdzorg